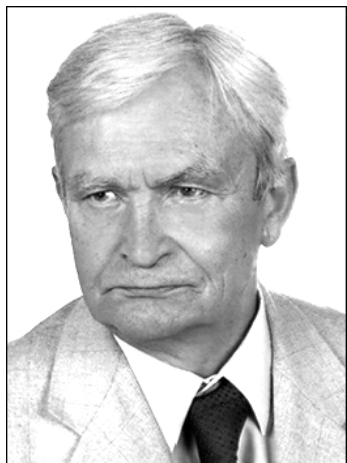

Profesor Krzysztof Zadora (1943–2021)

Fot. Archiwum UE w Katowicach

Prof. dr hab. Krzysztof Zadora urodził się 22 sierpnia 1943 r. w Chorzowie. Studiował w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Katowicach (obecnie Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), gdzie w 1967 r. uzyskał stopień zawodowy magistra. Po studiach podjął na tej uczelni pracę jako asystent, a potem starszy asystent w Katedrze Statystyki na Wydziale Przemysłu. W 1971 r. obronił rozprawę doktorską z dziedziny ekonometrii pt. *Metody konstrukcji prognoz krótkoterminowych na podstawie szeregów czasowych*, napisaną pod kierunkiem jednego z pionierów polskiej ekonometrii prof. Zbigniewa

Pawłowskiego. W tym samym roku został mianowany adiunktem w Instytucie Ekonometrii i zajmował to stanowisko do 1978 r.

W tamtym czasie Instytut Ekonometrii, kierowany przez prof. Pawłowskiego, przeżywał rozkwit. Było tam zatrudnionych ok. 50 osób, głównie młodych i ambitnych naukowców. Podjęli się oni, zainicjowanego przez prof. Pawłowskiego, zadania stworzenia nowego kierunku studiów jednolitych o nazwie cybernetyka ekonomiczna i informatyka (pierwowzór takich kierunków, jak analityka gospodarcza oraz informatyka i ekonometria). Adiunkt Zadora prowadził wówczas zajęcia z cybernetyki ekonomicznej i procesów stochastycznych. Były to nowe przedmioty, więc na wykłady razem ze studentami uczęszczali młodzi pracownicy Instytutu. Począwszy od 1965 r., corocznie odbywała się (i odbywa się do dzisiaj) Konferencja Statystyków, Ekonometryków i Matematyków Uniwersytetów Ekonomicznych Polski Południowej, dająca możliwość poznania nowinek z zakresu zastosowań metod ilościowych w ekonomii i zarządzaniu. Krzysztof Zadora należał do najaktywniejszych uczestników konferencji.

Od czasu obrony doktoratu zainteresowania naukowe prof. Zadora skupiały się wokół ekonometrii. Ich owocem była również habilitacja, którą uzyskał w 1981 r. na podstawie książki *Ekonometryczna ekstrapolacja szeregów czasowych* (Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, 1980). Jako docent podjął się kierowania rozwojem młodszej kadry naukowo-dydaktycznej – został kierownikiem Zakładu Ekonometrii (1981–1984), a potem kierownikiem Zakładu Matematyki i Programowania (do 1993 r.). Ponadto w latach 1981–1987 był zastępcą dyrektora Instytutu

Ekonometrii ds. nauki, a w latach 1984–1990 – docentem etatowym. Tytuł naukowy profesora uzyskał 18 lutego 1992 r.

Profesor Zadora brał udział w pracach zespołu pod kierunkiem dr hab. Elżbiety Stolarskiej, prof. UE, realizującego projekt resortowy MR.I.30 dotyczący konstrukcji, estymacji i weryfikacji modelu polskiej gospodarki. Rezultaty tych prac zostały opublikowane w monografii pod redakcją Elżbiety Stolarskiej pt. *Ekonometryczny model gospodarki Polski – MES 1* (Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, 1987). W latach 1982–1990 sam kierował dużymi zespołami naukowo-badawczymi złożonymi z pracowników Instytutu, które realizowały projekty finansowane przez Ministerstwo Szkolnictwa. Pierwszym takim przedsięwzięciem były *Klasyczne i niekonwencjonalne metody predykcji* (1982–1985, w ramach projektu resortowego R.III.9), drugim – *Ekonometryczna analiza zmian struktury* (1986–1990, jako część projektu w ramach Centralnego Programu Badań Podstawowych CPBP 10.09). Ich wyniki istotnie przyczyniły się do rozwoju naukowego uczestniczących w nich badaczy; powstało też wiele wartościowych prac naukowych i publikacji. Warto w tym miejscu wymienić ważniejsze prace prof. Zadory z tego okresu: *O pewnym zagadnieniu aproksymacji i jego zastosowaniu* („Przegląd Statystyczny”, 1982), *Metoda najmniejszych modułów w zastosowaniu do estymacji liniowych jednorównaniowych modeli ekonometrycznych* („Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie”, 1992) i *Specyfikacja struktury ekonometrycznych modeli systemów sterowanych* (rozdział w monografii napisanej wspólnie ze Zbigniewem Czerwińskim, Wojciechem Maciejewskim i Antonim Smolukiem pt. *Ekonometria. Nadzieje, osiągnięcia, niedostatki*, 1987).

Podczas realizacji projektów naukowo-badawczych prof. Zadora nie narzucał swoich pomysłów wykonawcom, wręcz przeciwnie – oczekiwał od nich formułowania własnych pomysłów dotyczących poszczególnych aspektów projektów. Takie podejście pozwalało wykazać się wiedzą, inspirowało do jej poszerzania i poszukiwania nowych oryginalnych rozwiązań.

Warto zauważyć, że niektóre rezultaty prac prof. Zadory z dziedziny ekonometrii klasycznej, predykcji ekonometrycznej i statystyki wciąż inspirują do nowych badań. Chodzi zwłaszcza o poszukiwanie możliwości modelowania ekonometrycznego w warunkach, gdy nie są spełnione klasyczne założenia normalnej regresji liniowej. Profesor miał wiele wątpliwości co do wnioskowania na podstawie oszacowanych modeli ekonometrycznych w sytuacji, gdy pewne założenia nie są spełnione lub są nieweryfikowalne. Czas pokazał, że klasyczne modele ekonometryczne zastępuje się innymi podejściami do modelowania, takimi jak sieci neuronowe czy uczenie maszynowe. Kontestacyjny stosunek prof. Zadory do możliwości wnioskowania na podstawie modeli ekonometrycznych przerodził się z czasem w sceptyczne trakto-

wanie niektórych teorii ekonomicznych, m.in. koncepcji głoszących, że prawa ekonomiczne są w pełni weryfikowalne w badaniach empirycznych. Do zajęcia takiego stanowiska przyczyniło się przestudiowanie monografii Hansa-Hermann Hoppego *Economic Science and the Austrian Method*. W późniejszym czasie wspomniane wątpliwości sprawiły, że Profesor częściowo zmienił swoje zainteresowania. Przewidywał zmierzch powszechnego używania klasycznych modeli ekonometrycznych i poszukiwał bardziej realnych możliwości wykorzystania m.in. metod ilościowych w praktyce funkcjonowania gospodarki, a w szczególności – przedsiębiorstwa. Możliwości mikroekonometrii w tym zakresie wydawały się niewystarczające, dlatego zaczął interesować się inną dziedziną ekonomii – rachunkowością, a zwłaszcza rachunkowością zarządczą.

W latach 80. i na początku lat 90. XX w., gdy w kraju dokonywały się przemiany polityczne, społeczne i gospodarcze, prof. Zadora zaangażował się w działania reformatorskie mające na celu wzmocnienie niezależności politycznej Polski, jak również stawianie czoła nowym wyzwaniom ekonomicznym i społecznym. Należał do ludzi o radykalnych poglądach, ale był zwolennikiem stopniowej i ostrożnej modernizacji, także w środowisku akademickim. Nie zaniedbywał przy tym swoich obowiązków naukowo-dydaktycznych. W latach 1990–1993 był rektorem Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Razem z prorektorem ds. nauki dr hab. Elżbietą Stolarską i prorektorem ds. dydaktyki dr hab. Joanną Żabińską sukcesywnie wprowadzał potrzebne zmiany w funkcjonowaniu uczelni, zgodne z ówczesnym duchem reformatorskim. Co ważne, nie dopuścił do skłócenia społeczności akademickiej uczelni.

Od 1993 r. pracował jako profesor Akademii Ekonomicznej w Katedrze Rachunkowości Wydziału Ekonomii, a potem Wydziału Finansów i Ubezpieczeń, gdzie w latach 2010–2015 był zatrudniony na stanowisku profesora zwyczajnego. W latach 1993–2015 był kierownikiem Zakładu Rachunkowości Zarządczej. Działał również w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce.

Dorobek publikacyjny prof. Zadory liczy kilkadziesiąt pozycji z dziedziny ekonometrii oraz rachunkowości. Za swoją działalność naukowo-badawczą i dydaktyczną Profesor pięciokrotnie otrzymał Nagrodę Rektora Akademii Ekonomicznej w Katowicach (w latach 1997–2001). Wypromował 10 doktorów oraz ok. 400 magistrów. Zwieńczeniem jego zasług na polu naukowo-dydaktycznym oraz organizacyjnym było przyznanie mu w 1994 r. Krzyża Kawalerskiego Orderu Odrodzenia Polski.

Profesor Krzysztof Zadora zmarł 18 września 2021 r.

Janusz L. Wywiół